

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşım

Bildirim Süreci

- Aile içi şiddet mağdurunun ise ilk başvurduğu birimler genellikle kolluk kuvvetleri ve sağlık kuruluşlarıdır.

Bildirim Süreci

- Türk Ceza Kanunu'nun 278'inci maddesi, bildirim yükümlülüğü ile ilgili bilgi vermektedir. Buna göre, “(1) İşlenmekte olan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. (2) İşlenmiş olmakla birlikte, sebebiyet verdiği neticelerin sınırlandırılması hâlen mümkün bulunan bir suçu yetkili makamlara bildirmeyen kişi, yukarıdaki fıkra hükmüne göre cezalandırılır. (3) Mağdurun on beş yaşını bitirmemiş bir çocuk, bedensel veya ruhsal bakımdan özürlü olan ya da hamileliği nedeniyle kendisini savunamayacak durumda bulunan kimse olması hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza, yarı oranında artırılır”.
- Dolayısıyla bu madde uyarınca ruh sağlığı uzmanlarına hatta toplumdaki tüm bireylere aile içi şiddet suçunu bildirme sorumluluğu getirilmiştir.

Bildirim Süreci

- Ruh sağlığı uzmanlarının psikolojik danışma hizmeti sunmadan önce danışana gizliliğin sınırları hakkında bilgi vermesi gerekmektedir.
- Psikolojik danışman şiddet gibi bir suç durumunda yetkili mercilere bildirme yükümlülüğü olduğunu hizmet verdiği tüm yetişkinlere belirtmelidir (ACA Code of Ethics, 2014).

Bildirim Süreci

- Burada belirtilmesi gereken önemli bir nokta, *psikolojik danışmanın aile içi şiddeti ihbar etmesi danışanın şiddet uygulayan kişi için şikâyette bulunmak zorunda olacağı anlamına gelmemesidir.*

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlerle Psikolojik Danışmanın Amaçları

Uzun Süreli Amaçlar

- Her türlü şiddetin ilişkide son bulmasını sağlamak.
- Güvenliğin sağlanması için gerekli yasal süreci başlatmak ve sürdürmek.
- Danışanın, şimdiki ve gelecekteki ilişkilerini güvenli bir şekilde sürdürebilmesi için gerekli becerileri kazanmasına yardımcı olmak.
- Danışanın, şiddet öncesi yaşamındaki bilişsel, sosyal, psikolojik ve mesleki işlevselliğine bütünsel anlamda geri dönmesine yardım etmek.
- Aile içi şiddetten sağ kalmayı başarmış bir birey olarak danışanın kendini güçlü hissetmesine ve şiddet olayını yaşam deneyimlerinden biri olarak değerlendirmesine yardımcı olmak.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlerle Psikolojik Danışmanın Amaçları

Kısa Süreli Amaçlar

- Aile içi şiddetin ne zaman başladığı, sıklığı ve yapısı ile ilgili bilgilerin ifade edilmesini sağlamak.
- Şiddetle ilgili tıbbi değerlendirmeye başvurması için danışana yardımcı olmak ve gerekli yönlendirmeleri yapmak.
- Şiddetin danışanın günlük yaşamına etkilerinin ortaya çıkmasını sağlamak.
- Danışanın şiddet ile ilgili duygularını keşfetmesine ve duygularının davranışları üzerindeki etkilerini anlamasına yardımcı olmak.
- Danışanın depresyon ve kaygı durumunu, intihar ve başkasına zarar verme ihtimalini değerlendirmek.
- İşlevsel olmayan düşünceleri belirlemek ve bu düşünceleri işlevsel olan düşüncelerle değiştirmek.
- Aile içi şiddet döngüsü hakkında bilgi vermek.
- Danışanın şiddete maruz kalanın değil şiddet gösterenin suçlu olduğuna dair bir anlayış kazanmasını sağlamak.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlerle Psikolojik Danışmanın Amaçları

Kısa Süreli Amaçlar

- Şiddetin ilişkiler üzerindeki olumsuz etkilerini azaltmaya yönelik danışana problem çözme becerileri kazandırmak.
- Öz güveni artırmaya yönelik danışana girişkenlik becerileri kazandırmak.
- Danışanın aile içi şiddet ile ilgili geçmiş deneyimlerinin şimdiki şiddete tahammül etme düzeyi arasındaki ilişkiyi fark etmesini sağlamak.
- Madde kullanımı ile şiddet arasındaki ilişki konusunda danışana doğru ve objektif bilgi vermek.
- Devam eden şiddetten korunmak için güvenlik planı geliştirmek.
- İlgili kişilerle iş birliği kurmak.
- Danışana sosyal destek sağlayabilecek kişileri belirlemek.
- Danışanı şiddetle ilgili destek gruplarına katılmaya teşvik etmek.
- Şiddeti günlük yaşam içerisinde özümseyerek sosyal ve mesleki aktivitelere katılım sürecini devam ettirmek.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Ruh sağlığı meslek grupları aile içi şiddeti tanımlama, mağdura yardım hizmeti sunabilecek diğer kaynaklardan (kolluk kuvvetleri, adli birimler vb.) haberdar olma ve mağdurun bu kaynaklardan yararlanmasını sağlama hususlarında kritik role sahiptirler.
- Mağdura uygun bir şekilde yaklaşmak ve ona en etkili şekilde hizmet sunulabilmek için birçok bilgiye sahip olmaları, aile içi şiddet mağduru ile çalışmaya yönelik beceri ve tutum geliştirmeleri gerekmektedir.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Psikolojik danışmanların, şiddetin nedenleri, aile içi şiddetin mağdur üzerindeki etkileri, şiddet döngüsü, gizliliğin sınırları, rapor yazma, psikoeğitim, krize müdahale, çokkültürlülük gibi aile içi şiddetle doğrudan veya dolaylı ilgili konularda bilgi sahibi olmaları beklenmektedir.
- danışanın yaşadığı uyku problemleri, umutsuzluk ve huzursuzluk gibi belirtilerin sadece depresyon olarak ele alınması ve danışana psikiyatristler tarafından sadece depresyon tedavisinin uygulanması, bu belirtilerin görünümünü azaltsa da danışanın günlük yaşamında büyük bir değişiklik sağlamayacaktır

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Psikolojik danışmanların bilgi düzeylerinin yanı sıra mağdura yaklaşırken bazı özelliklere sahip olmaları beklenmektedir. Yardım sürecini etkili hale getiren özellikler şu şekilde özetlenebilir:
- (1) otantik olmak,
- (2) hem mağdura yönelik hem de psikolojik danışma sürecine ilişkin umutlu olmak,
- (3) yeterliliklerinin farkında olmak ve gerektiğinde destek almayı bilmek,
- (4) hem kendine hem de başkalarına karşı şefkatli olmak,
- (5) empatik olmak,
- (6) soğukkanlı olmak,
- (7) samimi/içten olmak,
- (8) yargılayıcı olmayan ve kabul edici bir tutum içinde olmak,
- (9) öz bakım becerilerine dikkat etmektir.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Aile içi şiddet mağduru ile çalışan psikolojik danışmanların belirsizliğe tahammül etme düzeylerinin yüksek olması ve danışma sürecindeki geri dönüşleri tolere edebilmeleri de önemli diğer özelliklerdendir.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Psikolojik danışmanın cinsiyeti de aile içi şiddet mağduru için önemli bir faktör olabilmektedir. Kadın mağdur kadın psikolojik danışman ile görüşmek isteyebilir ve kültüre duyarlı bir yaklaşım sergileyerek danışanın bu tercihte bulunabileceği daima göz önüne alınmalıdır.

Aile İçi Şiddet Mağduru Yetişkinlere Yaklaşımda Psikolojik Danışmanın Rolü

- Psikolojik danışmanların iyilik hallerini korumak veya artırmak için şunları yapmaları önerilmektedir: egzersiz yapmak, düzenli beslenmek, düzenli uyumak, dinlenmek, güven veren ve birlikte vakit geçirmekten keyif alınan kişilerle görüşmek, ana odaklanmak, nefes egzersizleri yapmak. Süpervizyon alınması, mesleki gelişimin önemsenmesi ve mağdura sunulan hizmette psikolojik danışmanın iyi yaptığı noktaları görebilmesi de iyilik halini koruyacak faktörlerdendir.

Aile İçi Şiddet Mağduru ile Psikolojik Danışma Süreci

- Genel itibariyle de aile içi şiddet mağduru ile psikolojik danışma sürecinde daha önce belirtilen psikolojik danışma amaçları doğrultusunda ele alınması gereken unsurlar şunlar:
 - a) güven ilişkinin kurulması,
 - b) değerlendirme,
 - c) güvenliğin sağlanması,
 - ç) psikoeğitim,
 - d) şiddetin etkilerinin anlaşılması ve duygularla çalışılması,
 - e) güçlendirme ve alternatiflerin keşfedilmesi,
 - f) sonlandırma faktörleridir.

GÜVEN İLİŞKİNİN KURULMASI

- Güven duygusu konusunda çok hassas olan aile içi şiddet mağdurları için yerine getirilemeyecek sözler vermek oldukça yanıltıcıdır. Bu yüzden sınırların terapötik ilişki öncesi net bir şekilde belirlenmesi alanyazında önerilmektedir. Bu bağlamda da mağdurun, psikolojik danışmadan beklentilerini ifade etmesi sağlanmalı ve psikolojik danışman, bu beklentilerin danışma sürecinde karşılanabilir olup olmadığı hakkında bilgi vermelidir.

DEĞERLENDİRME

- Psikolojik danışmanın öncelikli görevi, güvenlikle ilgili değerlendirmelerde bulunmalı, mağdurun fail ile ilişkisi bitmiş veya bitmemiş olsun her koşulda danışan için olası tüm tehlikeleri değerlendirmelidir.

GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI:

- Güvenliğin sağlanması, psikolojik danışmanın mağduru tüm tehlikelerden koruyacağı anlamına gelmemektedir. Ancak burada yapılması gereken olmazsa olmaz adım, psikolojik danışmanın danışan ile birlikte bir **güvenlik planı** yapmasıdır.

GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI:

- Şiddet durumunda veya riskinde mağdurun arayabileceği telefon numaralarının listesi mağdura verilmelidir. Mağdura şu şekilde bir liste verilebilir:
 - 112 Acil Çağrı Merkezi
 - ALO 183 Telefon Destek Hattı
 - 155 Polis İmdat
 - 156 Jandarma İmdat
 - 444 43 06 Gelincik Hattı
 - 157 Yabancılar İletişim Merkezi (Eğer mağdur farklı kültürel özelliklere sahipse)

GÜVENLİĞİN SAĞLANMASI:

- Danışanın ihtiyacına göre şiddet gördüğünde başvurabileceği kurumlar hakkında da bilgi verilebilir:
 - Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlükleri
 - Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri (ŞÖNİM)
 - Kolluk Birimleri (Polis-Jandarma)
 - Sağlık Kuruluşları
 - Adli Kurumlar (Cumhuriyet Başsavcılığı, Aile Mahkemeleri)
 - Valilikler /Kaymakamlıklar
 - Barolar
 - Belediyeler
 - Kadın Danışma Merkezleri
 - Sivil Toplum Kuruluşları (STK)

PSIKOEĞİTİM:

- Mağdura sahip olduğu belirtilerin normal olmayan bir duruma verilen normal tepkiler olduğu, aile içi şiddetin olumsuz etkileri, mağdurların yaşadıkları zorluklar ve aile içi şiddet döngüsü hakkında bilgi verilmesi önemlidir.

ŞİDDETİN ETKİLERİNİN ANLAŞILMASI VE DUYGULARLA ÇALIŞILMASI:

- Aile içi şiddet mağduru ile danışma sürecinde duygular üzerinde çalışmak, duyguların ifade edilmesini sağlamak, aile içi şiddetin yıkıcı etkisinin fark edilmesine yardımcı olmanın önemli bir aşamasıdır.

GÜÇLENDİRME VE ALTERNATIFLERİN KEŞFEDİLMESİ:

- Mağduru zayıf ve çaresiz olarak değerlendirmek yerine mağdurun daha önce problemleriyle nasıl baş ettiğini danışma sürecine taşımanın, mağdurun güçlü yönlerini fark etmesine katkı sağlamaktadır.
- Mağdurun güçlenmesi ve cesaretlenmesi için yaşadığı problemlerin çözümünde aktif rol alması da beklenmektedir.

GÜÇLENDİRME VE ALTERNATIFLERİN KEŞFEDİLMESİ:

- Bunların yanı sıra aile içi şiddet mağduru yetişkinlerin;
 - problem çözme,
 - öz bakım,
 - girişkenlik ve
 - ilişkilerde sınır koyma gibi farklı beceriler kazanmaya ihtiyaçları olabilir.

SONLANDIRMA:

- Genellikle sonlandırmada, aile içi şiddet mağduru yetişkinin; şiddet öncesi yaşamındaki işlevselliğine geri döndüğü, kendine ve dünyaya karşı tekrar güven oluşturduğu, yaşamının kontrolünü ve sorumluluğunu aldığı ve umutlu olduğu belirtilmektedir. Son olarak, sonlandırma aşamasında şiddetin tekrarlanma riski göz önüne alınarak böyle bir durumda psikolojik danışmanın, danışana yeniden yardım hizmeti sunulabileceği bilgisini vermesi önerilmektedir.

SONLANDIRMA:

- Psikolojik danışmanın mağdur ile sadece tek bir görüşme yapma fırsatı olabileceği göz önüne alınmalı ve böyle durumlarda danışanın güvenliği konusuna öncelik verilmelidir.